

IV ALERT 07-01

SVM op basis perfluorooctane sulfonates (PFOS)

13 februari 2007

1. VERBOD OP HET GEBRUIK VAN SVM MET PFOS

In het verleden werden perfluorooctane sulfonates (PFOS) toegevoegd aan verschillende schuimvormende blusmiddelen (SVM). 3M in de Verenigde Staten was de belangrijkste en grootste producent van PFOS-bevattend SVM. Nadat was aangetoond dat PFOS een toxische stof is die door middel van bioaccumulatie in de voedselketen terecht kan komen is 3M op 16 mei 2006 met de productie van deze stof gestopt. Dit bedrijfsonderdeel van 3M is volledig opgeheven zodat geen gegevens meer beschikbaar zijn over de hoeveelheden PFOS-bevattend SVM die door dit bedrijf geproduceerd en afgezet zijn en ook de gegevens van de klanten ontbreken.

Inmiddels is door de Europese Gemeenschap regelgeving aangenomen die erin voorziet dat stoffen en materialen waar PFOS in aanwezig is op termijn worden uitgebannen.

Daarbij is van belang om te weten dat er op dit moment reeds een verbod is op het produceren van PFOS-bevattend SVM.

2. RELEVANTE INFORMATIE

Het Ministerie van VROM heeft in verband hiermee de volgende informatie gegeven:

- Richtlijn 2006/122/EG (zie bijlage) geeft aan dat PFOS per 27 juni 2008 in alle lidstaten verboden is met uitzondering van de toepassing onder lid 3.
- Het verbod geldt per 27 juni 2008 ook voor PFOS-bevattend SVM. Wel mogen brandblusschuimen die voor 27 december 2006 op de markt zijn gebracht nog tot 27 juni 2011 worden gebruikt.
- Dit betekent dus dat de PFOS-houdende schuimvormende middelen die per 27-12-2006 in voorraad waren, nog tot 27 juni 2011 mogen worden gebruikt. SVM dat PFOS bevat en dat door de brandweer (of anderen) vanaf 27-12-2006 wordt / is aangeschaft mag tot 27 juni 2008 worden gebruikt.

- Het is mogelijk dat, ten gevolge van het aanstaande verbod op PFOS, goedkope partijen PFOS-bevattend SVM te koop worden aangeboden. Er wordt geadviseerd dit SVM niet te kopen. Ten eerste is dit SVM sterk milieubelastend en ten tweede mag dit SVM nog maar korte tijd worden gebruikt waardoor het geen goede investering is.
- Richtlijn 2006/122/EG betreft een aanpassing van richtlijn 76/769/EG. In Nederland wordt richtlijn 2006/122/EG rechtstreeks geïmplementeerd zonder dat deze wordt aangescherpt.
- De datum van 27 december 2007 is vooral juridisch van belang. Op die datum moet de rijksoverheid de richtlijn hebben geïmplementeerd in de wetgeving. Vanaf 27 juni 2008 moet deze wetgeving van kracht zijn.
- Uiterlijk 27 december 2008 zal Nederland moeten aangeven wat de bestaande voorraden blusschuim met PFOS zijn.

PFOS-bevattend SVM kan alleen vernietigd kan worden door het in een oven die geschikt is voor verbranding van chemisch afval te vernietigen bij tenminste 1100 °C.

In een aantal landen is op basis van beschikbare dossiers een inventarisatie gemaakt over de hoeveelheden PFOS-bevattend SVM dat in een land aanwezig zou kunnen zijn. Tijdens controles bleek dat de hoeveelheden PFOS-bevattend SVM een veelvoud te zijn van de hoeveelheden die waren ontleend aan de dossiers.

3. WAT U MOET WETEN

- Hoewel het waarschijnlijk niet om grote hoeveelheden gaat, zijn er nog steeds bedrijven die PFOS-bevattend SVM op voorraad hebben en dit dus ook in de markt kunnen zetten.
- Gebruikers en leveranciers die PFOS-bevattend SVM door een hiervoor door VROM erkend bedrijf moeten afvoeren en laten vernietigen, worden geconfronteerd met hoge kosten.
- De vervanging van PFOS-bevattend SVM vraagt de nodige zorgvuldigheid. Eerst moet duidelijk zijn voor welke soorten branden, met welke stoffen, onder welke omstandigheden (inclusief weersomstandigheden) en voor welke scenario's het SVM bedoeld is, zodat bepaald kan worden welke andere SVM's eventueel geschikt zijn. De apparatuur waarmee het SVM moet worden gedoseerd dient opnieuw te worden ingeregeld en getest. Ook moet duidelijk zijn of het materiaal van het blussysteem bestand is tegen het 'nieuwe' SVM. Het kan zelfs noodzakelijk zijn om de geschiktheid middels proefbranden vast te stellen, zeker als dit voor het PFOS-bevattend SVM ook was gedaan.
- Het is zaak dat bij dit proces personen met de juiste deskundigheid betrokken worden bij zowel de leverancier van het SVM als bij het bedrijf / de organisatie die het aangaat. Daarnaast is het noodzakelijk dat de brandweer beoordeelt of de juiste acties en maatregelen zijn genomen en of hier nog consequenties voor de brandweer aan verbonden zijn. Hierbij moet ook gekeken worden naar de compatibiliteit van het schuim met het schuim dat door de (regionale, gemeentelijke, bedrijfs-) brandweer wordt ingezet.

4. NADERE INFORMATIE

Op de website www.centrum-iv.nl van het Centrum Industriële Veiligheid van de brandweer is op de *documentenpagina* het document Borging van het Integrale Brandbeveiligingsproces te downloaden. In dit document wordt dit proces beschreven.

Centrum Industriële Veiligheid
Noordzeeweg 5
Havennummer 5321
3181 ML Rozenburg
Tel : 010 44 68 500
Fax : 010 44 68 579
Email : CIV@veiligheidsregio-rr.nl

Bijlage

RICHTLIJN 2006/122/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD**van 12 december 2006****tot dertigste wijziging van Richtlijn 76/769/EEG van de Raad betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake de beperking van het op de markt brengen en van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen en preparaten (perfluorooctaansulfonaten)****(Voor de EER relevante tekst)**

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, inzonderheid op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Handelend volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽²⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) De Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) heeft een beoordeling van de gevaren uitgevoerd op basis van de informatie die in juli 2002 beschikbaar was. De conclusie van deze beoordeling luidde dat perfluorooctaansulfonaten (PFOS) persistent, bioaccumulerend en toxisch zijn voor zoogdiersoorten en daarom aanleiding tot bezorgdheid geven.
- (2) De gezondheids- en milieurisico's van PFOS zijn beoordeeld overeenkomstig de beginselen van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad van 23 maart 1993 inzake de beoordeling en de beperking van de risico's van bestaande stoffen ⁽³⁾. Uit de risicobeoordeling bleek dat de gezondheids- en milieurisico's moeten worden beperkt.
- (3) Het Wetenschappelijk Comité voor gezondheids- en milieurisico's (WCGM) is geraadpleegd. Volgens hun bevindingen beantwoorden PFOS aan de criteria voor indeling als zeer persistent, zeer bioaccumulatief en toxisch. PFOS hebben potentie tot verspreiding in het milieu over grote afstand en kunnen nadelige gevolgen hebben. Zij voldoen daarmee aan de criteria voor een „persistent organic pollutant” (POP) in de zin van het Verdrag van Stockholm ⁽⁴⁾. Het WCGM stelde vast dat er behoefte was aan een nadere wetenschappelijke risicobeoordeling van PFOS, maar bevestigde dat risicobeperkingsmaatregelen noodzakelijk kunnen zijn om herhaling van vroegere toepassingen te voorkomen.

Volgens het WCGM lijken voortgezette kritische toepassingen in de luchtvaartindustrie, de halfgeleiderindustrie en de fotografische industrie geen relevant risico te vormen voor het milieu of de menselijke gezondheid, indien lozingen in het milieu en blootstelling op het werk tot een minimum beperkt blijven. Wat blusschuim betreft, bevestigt het WCGM dat de gezondheids- en milieurisico's van de alternatieven moeten worden beoordeeld voordat een definitieve beslissing kan worden genomen. Het WCGM stemt ook in met beperking van het gebruik van PFOS in de verchromingsindustrie, indien er geen andere middelen beschikbaar zijn om emissies bij het verchromen tot een aanzienlijk lager niveau te verminderen.

- (4) Om de gezondheid en het milieu te beschermen, blijkt het bijgevolg noodzakelijk om het op de markt brengen en het gebruik van PFOS te beperken. Deze richtlijn heeft de bedoeling het grootste deel van de blootstellingsrisico's te dekken. Andere beperkte toepassingen van PFOS lijken geen risico's in te houden en zijn momenteel dan ook vrijgesteld. Er moet evenwel speciaal worden gelet op verchromingsprocedures waarbij PFOS worden gebruikt, en daarom moet de emissie bij die procedures tot een minimum worden teruggebracht, door toepassing van de „best available techniques” (beste beschikbare technieken) (BAT), waarbij alle relevante informatie in het BAT-referentiedocument over oppervlaktebehandeling van metalen en kunststoffen, zoals die voor de praktijk is uitgewerkt in Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging ⁽⁵⁾ (IPPC-Richtlijn). Daarnaast dienen de lidstaten deze vormen van gebruik te inventariseren zodat informatie kan worden verkregen over de feitelijk gebruikte en vrijkomende hoeveelheden.
- (5) Ook de halffabrikaten en artikelen die PFOS bevatten, moeten worden beperkt om het milieu te beschermen. De beperking dient te gelden voor alle producten en artikelen waaraan bewust PFOS zijn toegevoegd, rekening houdende met de mogelijkheid dat PFOS slechts in enkele afzonderlijke onderdelen of in de coating van sommige producten en artikelen is gebruikt, zoals bij textiel. Deze richtlijn moet alleen nieuwe producten beperken en niet van toepassing zijn op reeds in gebruik zijnde producten of producten op de tweedehandsmarkt. Bestaande voorraden blusschuim die PFOS bevatten, moeten evenwel worden geïdentificeerd en mogen nog slechts gedurende een beperkte tijd worden gebruikt om mogelijke verdere emissie vanuit deze producten te voorkomen.

⁽¹⁾ PB C 195 van 18.8.2006, blz. 10.

⁽²⁾ Advies van het Europees Parlement van 25 oktober 2006 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en besluit van de Raad van 11 december 2006.

⁽³⁾ PB L 84 van 5.4.1993, blz. 1. Verordening gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1882/2003 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 284 van 31.10.2003, blz. 1).

⁽⁴⁾ Besluit 2006/507/EG van de Raad van 14 oktober 2004 betreffende de sluiting namens de Europese Gemeenschap van het Verdrag van Stockholm inzake persistente organische verontreinigende stoffen (PB L 209 van 31.7.2006, blz. 1).

⁽⁵⁾ PB L 257 van 10.10.1996, blz. 26. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 166/2006 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 33 van 4.2.2006, blz. 1).

- (6) Met het oog op de uiteindelijke geleidelijke uitbanning van gebruik van PFOS dient de Commissie iedere uitzondering uit hoofde van deze richtlijn te herzien zodra nieuwe informatie over het gebruik en de ontwikkeling van veiliger alternatieven daartoe aanleiding geeft. De uitzondering blijft alleen gelden voor essentiële toepassingen, op voorwaarde dat er geen veiliger stoffen of technologieën bestaan die technisch en economisch haalbaar zijn, en dat de BAT worden aangewend om de emissies van PFOS tot een minimum terug te brengen.
- (7) Perfluorooctaanzuur (PFOA) en zijn zouten hebben vermoedelijk een overeenkomstig risicoprofiel als PFOS. Daarom is het nodig de lopende risicobeoordelingswerkzaamheden en de beschikbaarheid van veiliger alternatieven te blijven volgen, en vast te leggen welke risicobeperkingsmaatregelen, waaronder beperking van het op de markt brengen en van het gebruik, indien nodig, binnen de Europese Unie dienen te worden toegepast.
- (8) Richtlijn 76/769/EEG ⁽¹⁾ moet dienovereenkomstig worden gewijzigd.
- (9) Deze richtlijn beoogt geharmoniseerde voorschriften voor PFOS in te voeren teneinde de interne markt in stand te houden en tegelijkertijd een hoog beschermingsniveau voor de menselijke gezondheid en het milieu te waarborgen, overeenkomstig artikel 95 van het Verdrag.
- (10) Deze richtlijn heeft geen gevolgen voor de communautaire wetgeving tot vaststelling van de minimumeisen voor de bescherming van werknemers, zoals Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk ⁽²⁾ en daarop gebaseerde bijzondere richtlijnen, met name Richtlijn 2004/37/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (zesde bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad) (gecodificeerde versie) ⁽³⁾ en Richtlijn 98/24/EG van de Raad van 7 april 1998 betreffende de bescherming van de gezondheid en de

veiligheid van werknemers tegen risico's van chemische agentia op het werk (14e bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG) ⁽⁴⁾,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Bijlage I bij Richtlijn 76/769/EEG wordt gewijzigd overeenkomstig de bijlage bij de onderhavige richtlijn.

Artikel 2

1. De lidstaten dienen uiterlijk op 27 december 2007 de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast te stellen en bekend te maken om aan deze richtlijn te voldoen. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onverwijld mede, alsmede een tabel ter weergave van het verband tussen die bepalingen en deze richtlijn.

Zij passen die bepalingen toe vanaf 27 juni 2008.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor die verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

2. De lidstaten delen aan de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de dag van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 4

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Straatsburg, 12 december 2006.

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

J. BORRELL FONTELLES

Voor de Raad

De voorzitter

M. PEKKARINEN

⁽¹⁾ PB L 262 van 27.9.1976, blz. 201. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2005/90/EG van het Europees Parlement en de Raad (PB L 33 van 4.2.2006, blz. 28).

⁽²⁾ PB L 183 van 29.6.1989, blz. 1. Richtlijn gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1882/2003.

⁽³⁾ PB L 158 van 30.4.2004, blz. 50. Rectificatie in PB L 229 van 29.6.2004, blz. 23.

⁽⁴⁾ PB L 131 van 5.5.1998, blz. 11. Richtlijn gewijzigd bij de Toetredingsakte van 2003.

BIJLAGE

Aan bijlage I bij Richtlijn 76/769/EEG wordt het volgende punt toegevoegd:

<p>„52. Perfluorooctaansulfonaten (PFOS) $C_8F_{17}SO_2X$ (X = OH, metaalzout (O-M⁺), halogenide, amide en andere derivaten waaronder polymeren)</p>	<ol style="list-style-type: none"> (1) Mogen niet op de markt worden gebracht of worden gebruikt als stof of bestanddeel van preparaten in een concentratie van 0,005 massaprocent of meer. (2) Mogen niet op de markt worden gebracht in halffabrikaten of artikelen of delen ervan wanneer de PFOS-concentratie 0,1 massa-procent of meer bedraagt, berekend naar de massa van structureel of microstructureel afzonderlijke delen die PFOS bevatten of voor textiel of andere gecoate materialen wanneer de hoeveelheid PFOS gelijk is aan of meer bedraagt dan $1 \mu\text{g}/\text{m}^2$ van het gecoate materiaal. (3) De punten 1 en 2 zijn echter niet van toepassing op de volgende artikelen, of de stoffen en preparaten die voor de productie daarvan benodigd zijn: <ol style="list-style-type: none"> a) lichtgevoelige of antireflecterende coatings voor fotolitho-grafische procédés, b) fotografische coatings voor films, papier of drukplaten, c) nevelonderdrukkers voor niet-decoratieve harde verchroming (VI) en bevochtigingsmiddelen voor gebruik bij gecontroleerde galvanisatie waarbij de hoeveelheid vrijkomende PFOS tot een minimum beperkt blijft door volledige aanwending van de beste beschikbare technieken zoals die zijn uitgewerkt in Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (*), d) hydraulische vloeistoffen voor de luchtvaart. (4) In afwijking van lid 1, mag blusschuim dat vóór 27 december 2006 op de markt is gebracht, worden gebruikt tot 27 juni 2011. (5) De leden 1 en 2 gelden onverminderd het bepaalde in Verordening (EG) nr. 648/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 31 maart 2004 betreffende detergentia (**). (6) Uiterlijk op 27 december 2008 doen de lidstaten de Commissie een door hen opgestelde inventaris toekomen van: <ol style="list-style-type: none"> a) de procédés waarvoor de in lid 3, onder c), bedoelde uitzondering geldt, met de hoeveelheden daarin gebruikte en daaruit vrijkomende PFOS, b) bestaande voorraden blusschuim dat PFOS bevat. (7) Zodra nieuwe informatie beschikbaar komt met nadere bijzonderheden over gebruik en veiliger alternatieve stoffen of technologieën voor verschillende gebruiksvormen, gaat de Commissie over tot herziening van de respectieve uitzonderingen bedoeld in de leden 3, onder a)- d), zodat: <ol style="list-style-type: none"> a) het gebruik van PFOS geleidelijk wordt uitgebannen zodra het gebruik van veiliger alternatieven technisch en economisch haalbaar is, b) een uitzondering alleen nog kan blijven gelden voor essentiële toepassingen waarvoor geen veiliger alternatieven bestaan, en wanneer de inspanningen ondernomen om veiliger alternatieven te vinden, werden gerapporteerd, c) het vrijkomen van PFOS in het milieu tot een minimum is beperkt, door aanwending van de beste beschikbare technieken. (8) De Commissie houdt het oog op de lopende risicobeoordelingswerkzaamheden en op de beschikbaarheid van veiliger alternatieve stoffen of technologieën waar het gaat om het gebruik van perfluorooctaanzuur (PFOA) en daarmee verwante stoffen, en zij stelt alle nodige maatregelen voor om onderkende risico's te verminderen, waaronder beperking van het op de markt brengen en van het gebruik, met name wanneer er veiliger alternatieve stoffen of technologieën die technisch en economisch haalbaar zijn, beschikbaar zijn.”
--	---

(*) PB L 257 van 10.10.1996, blz. 26. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 166/2006 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 33 van 4.2.2006, blz. 1).

(**) PB L 104 van 8.4.2004, blz. 1. Verordening gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 907/2006 van de Commissie (PB L 168 van 21.6.2006, blz. 5).